

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

ലക്ഷ്മണം പ്രബോധയതാ ശ്രീരാമേണ സ്വീയേ വനവാസേ
ദൈവമേവ കാരണമിതി
പ്രതിപാദനമഭിഷേകസാമഗ്രീമപസാരയിതുമാദേശദാനം ച

അഥ തം വ്യഥയാ ദീനം
സവിശേഷമമർഷിതം |
സരോഷമിവ നാഗേന്ദ്രം
രോഷവിസ്ഫാരിതേക്ഷണം || 2.22.1 ||

ആസാദ്യ രാമഃ സൗമിത്രിം
സുഹൃദം ഭ്രാതരം പ്രിയം |
ഉവാചേദം സ ധൈര്യേണ
ധാരയൻ സത്തുമാത്മവാൻ || 2.22.2 ||

നിഗൃഹ്യ രോഷം ശോകം ച
ധൈര്യമാശ്രിത്യ കേവലം |
അവമാനം നിരസ്യനം
ഗൃഹീത്വാ ഹർഷമുത്തമം || 2.22.3 ||

ഉപക്ലുപ്തം യദൈതൻമേ
അഭിഷേകാർഥമുത്തമം |

സർവം നിവർത്തയ ക്ഷിപ്രം
കുരു കാർയം നിരവ്യയം || 2.22.4 ||

സൗമിത്രേ യോഭിഷേകാർഥേ
മമ സംഭാരസംഭ്രമഃ |
അഭിഷേകനിവൃത്തത്യർഥേ
സോഽസ്തു സംഭാരസംഭ്രമഃ || 2.22.5 ||

യസ്യ മദഭിഷേകാർഥേ
മാനസം പരിതപ്യതേ |
മാതാ നഃ സാ യഥാ ന സ്യാത്
സവിശങ്കാ തഥാ കുരു || 2.22.6 ||

തസ്യാഃ ശങ്കാമയം ദുഃഖം
മുഹൂർത്തമപി നോത്സഹേ |
മനസി പ്രതിസഞ്ചാതം
സൗമിത്രേഹമുപേക്ഷിതും || 2.22.7 ||

ന ബുദ്ധിപൂർവം നാബുദ്ധം
സ്മരാമീഹ കദാചന |
മാതൃണാം വാ പിതൂർവാഹം
കൃതമൽപം ച വിപ്രിയം || 2.22.8 ||

സത്യഃ സത്യാഭിസന്ധശ്ച
നിത്യം സത്യപരാക്രമഃ |
പരലോകഭയാദ് ഭീതോ
നിർഭയോഽസ്തു പിതാ മമ || 2.22.9 ||

തസ്യാപി ഹി ഭവേദസ്മിൻ
കർമ്മൺയപ്രതിസംഹൃതേ |

സത്യം നേതി മനസ്താപ -

സ്തസ്യ താപസ്തപേച്ച മാം || 2.22.10 ||

അഭിഷേകവിധാനം തു

തസ്മാത് സംഹൃത്യ ലക്ഷ്മണ |

അൻവഗേവാഹമിച്ഛാമി

വനം ഗന്തുമിതഃ പുരഃ || 2.22.11 ||

മമ പ്രവ്രാജനാദദ്യ

കൃതകൃത്യാ നൃപാത്മജാ |

സുതം ഭരതമവ്യഗ്ര -

മഭിഷേചയതാം തതഃ || 2.22.12 ||

മയി ചീരാജിനധരേ

ജടാമണ്ഡലധാരിണി |

ഗതേന്ദ്രൺയം ച കൈകേയോ

ഭവിഷ്യതി മനഃ സുഖം || 2.22.13 ||

ബുദ്ധിഃ പ്രണീതാ യേനേയം

മനശ്ച സുസമാഹിതം |

തം നു നാർഹാമി സങ്ക്ഷേപ്തം

പ്രവ്രജിഷ്യാമി മാ ചിരം || 2.22.14 ||

കൃതാന്ത ഏവ സൗമിത്രേ

ദ്രഷ്ടവ്യോ മത്പ്രവാസനേ |

രാജ്യസ്യ ച വിതീർണ്യ

പുനരേവ നിവർത്തനേ || 2.22.15 ||

കൈകേയോഃ പ്രതിപത്തിർഹി

കഥം സ്യാൻമമ വേദനേ |

യദി തസ്യ ന ഭാവോഽയം

കൃതാന്തവിഹിതോ ഭവേത് || 2.22.16 ||

ജാനാസി ഹി യഥാ സൗമ്യ

ന മാതൃഷു മമാന്തരം |

ഭൂതപൂർവം വിശേഷോ വാ

തസ്യ മയി സുതേപി വാ || 2.22.17 ||

സോഽഭിഷേകനിവൃത്തത്യർഥൈഃ

പ്രവാസാർഥൈശ്ച ദുർവചൈഃ |

ഉഗ്രൈർവാക്യൈരഹം തസ്യ

നാൻയദ് ദൈവാത് സമർഥയേ || 2.22.18 ||

കഥം പ്രകൃതിസമ്പന്നാ

രാജപുത്രീ തമാഗുണാ |

ബ്രൂയാത് സാ പ്രാകൃതേവ സ്ത്രീ

മത്പീഡ്യം ഭർതൃസന്നിധൗ || 2.22.19 ||

യദചിന്ത്യം തു തദ് ദൈവം

ഭൂതേഷുപി ന ഹന്യതേ |

വ്യക്തം മയി ച തസ്യാം ച

പതിതോ ഹി വിപര്യയഃ || 2.22.20 ||

കശ്ച ദൈവേന സൗമിത്രേ

യോദ്ധുമുത്സഹതേ പുമാൻ |

യസ്യ നു ഗ്രഹണം കിഞ്ചിത്

കർമ്മണോഽന്യന്ന ദൃശ്യതേ || 2.22.21 ||

സുഖദുഃഖേ ഭയക്രാധൗ

ലാഭാലാഭൗ ഭവാഭവൗ |

യസ്യ കിഞ്ചിത് തമാഭൂതം

നന്നു ദൈവസ്യ കർമ തത് || 2.22.22 ||

ഋഷയോഽപുഗ്രതപസോ

ദൈവേനാഭിപ്രചോദിതാഃ |

ഉത്സൃജ്യ നിയമാംസ്തീവ്രാൻ

ഭൃശ്യന്തേ കാമമന്യുഭിഃ || 2.22.23 ||

അസങ്കൽപിതമേവേഹ

യദകസ്മാത് പ്രവർത്തതേ |

നിവർത്യാരബ്ധമാരംഭൈ -

ർന്നനു ദൈവസ്യ കർമ തത് || 2.22.24 ||

ഏതയാ തത്ത്വയാ ബുദ്ധ്യാ

സംസ്തഭ്യാത്മാനമാത്മനാ |

വ്യാഹത്യേപ്യഭിഷേകേ മേ

പരിതാപോ ന വിദ്യതേ || 2.22.25 ||

തസ്മാദപരിതാപഃ സം -

സ്ത്വമപ്യനുവിധായ മാം |

പ്രതിസംഹാരയ ക്ഷിപ്ര -

മാഭിഷേചനികീം ക്രിയാം || 2.22.26 ||

ഏഭിരേവ ഘടൈഃ സർവൈ -

രഭിഷേചനസംഭൃതൈഃ |

മമ ലക്ഷ്മണ താപസ്യേ

വ്രതസ്നാനം ഭവിഷ്യതി || 2.22.27 ||

അഥവാ കിം മയൈതേന

രാജ്യഭവ്യമയേന തു |

ഉദ്ധൃതം മേ സ്വയം തോയം
 വ്രതാദേശം കരിഷ്യതി || 2.22.28 ||

മാ ച ലക്ഷ്മണ സന്താപം
 കാർഷീർലക്ഷ്മ്യോ വിപര്യയേ |
 രാജ്യം വാ വനവാസോ വാ
 വനവാസോ മഹോദയഃ || 2.22.29 ||

ന ലക്ഷ്മണാസ്ഥിൻ മമ രാജ്യവിഘ്നേ
 മാതാ യവീയസ്യഭിശങ്കിതവ്യാ |
 ദൈവാഭിപന്നാ ന പിതാ കഥഞ്ചി -
 ജ്ഞാനാസി ദൈവം ഹി തമാപ്രഭാവം || 2.22.30 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ||